

можливість забезпечити права, інтереси та потреби дітей а також досягти ефективності під час збирання доказів по таким злочинам та притягнути осіб, які їх вчинили до відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Інформаційна довідка управління процесуального керівництва досудовим розслідуванням та підтримання публічного обвинувачення у кримінальних провадженнях про злочини, пов'язані із сексуальним насильством, Департаменту протидії злочинам, вчиненим в умовах збройного конфлікту, Офісу Генерального прокурора.
2. Інформація отримана в ході інтерв'ю із Діденко Іриною – начальником управління процесуального керівництва досудовим розслідуванням та підтримання публічного обвинувачення у кримінальних провадженнях про злочини, пов'язані із сексуальним насильством, Департаменту протидії злочинам, вчиненим в умовах збройного конфлікту, Офісу Генерального прокурора <https://life.pravda.com.ua/columns/2023/06/19/254923/>.
3. Доповідь Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ) щодо ситуації з правами людини в Україні (1 серпня 2022 року до 31 січня 2023 року) за результатами роботи Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні (ММПЛУ) <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/countries/ukraine/2023/23-03-24-Ukraine-35th-periodic-report-UA.pdf>.
4. URL: <https://dduvs.edu.ua/2024/02/25/dokumentuvannya-ta-rozsliduvannya-voyennyh-zlochyniv-kursanty-dduvs-vidvidaly-fakultatyv-za-uchasti-mizhnarodnyh-ekspertiv/>.
5. URL: <https://dduvs.edu.ua/2023/10/09/u-dduvs-vidbuvsya-tsykl-fakultatyviv-dlya-kursantiv/>.
6. Алгоритм дій працівників Національної поліції з суб'єктами, які здійснюють заходи щодо захисту дітей, постраждалих від насильства: метод. лек. / К.В. Бахчев, В.П. Кононець, Н.В. Павлова, В.В. Плетенець, В.В. Рогальська, А.Г. Гаркуша, М.В. Зімбјровська. Дніпро: ДДУВС, 2020. 136 с.

Гритенко О. А.
професор кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

**КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КРИМІНАЛЬНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ У ВОЄННИЙ ЧАС
В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ОКРЕМИХ ЗАКОНОДАВЧИХ ІНІЦІАТИВ**

У зв'язку із воєнною агресією росії проти України з 24 лютого 2022 року на всій території України запроваджено воєнний стан, який позначився на усіх сферах життя та виявив необхідність перегляду значної кількості сфер суспільних відносин, зокрема, тих, що виникають під час встановлення кримінальної відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень. За

такий достатньо тривалий період (24.02.2022- кінець 2024 р.р.) Кримінальний кодекс України зазнав багато змін, зокрема, тих що стосуються посилення відповідальності за вчинення окремих кримінальних правопорушень проти власності в умовах воєнного стану. Законодавчі ініціативи продовжуються й на сьогодні, і причинами зокрема є наявні виклики до кримінального законодавства, що пов'язані із умовами війни.

Звертаючи увагу на актуальність та важливість законопроектів щодо посилення кримінальної відповідальності за вчинення окремих кримінальних правопорушень проти власності в умовах воєнного стану, які були надані до Верховної Ради України, варто зазначити, що хоча відповідні зміни вже знайшли втілення у КК України, проте вони не вичерпали питань щодо протидії кримінальним правопорушенням проти власності на сьогодні. Так, особливого інтересу передбачає аналіз запропонованих змін до ст. 194 КК України у проекті Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення кримінальної відповідальності за пошкодження майна, яке використовуються для волонтерської діяльності, гуманітарної допомоги або підтримки Збройних Сил України, інших військових формувань» № 12122 від 15.10.2024 р [3].

Важливо зазначити, що аналізований законопроект, як і більшість з тих що були ініційовані раніше містить положення, як ті, що безперечно покращать попереджувальну функцію КК України, так і ті, що є спірними та потребують удосконалення. Погоджуємося із актуальністю проблем, які пов'язані із забезпеченням функціонування волонтерських організацій і громадських об'єднань в умовах воєнного стану, зокрема при умисному знищенні або пошкодженні транспортних засобів, що використовуються для волонтерської діяльності. Безперечно те, що під час зазначених дій завдається шкода не тільки власності зазначених організацій та об'єднань, а й створюється загроза національній безпеці, що вимагає від законодавця іншого підходу до вирішення існуючої проблеми, зокрема посилення кримінальної відповідальності за такі дії [2].

При кримінально-правовому аналізі КК України в частині визначення окремих діючих кримінальних правопорушень проти власності нами встановлено, що така ознака, як вчинення в умовах воєнного чи надзвичайного стану на сьогодні реалізована та посилює кримінальну відповідальність у ст.ст. 185 КК України – ч. 4 Крадіжка, вчинена у великих розмірах чи в умовах воєнного або надзвичайного стану, ст. 186 КК України – ч. 4 Грабіж, вчинений у великих розмірах чи в умовах воєнного або надзвичайного стану, ст. 187 КК України – ч. 4. Розбій, спрямований на заволодіння майном у великих чи особливо великих розмірах або вчинений організованою групою чи в умовах воєнного або надзвичайного стану, або поєднаний із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, ст. 189 КК України – 4. Вимагання, що завдало майнової шкоди в особливо великих розмірах, або вчинене організованою групою чи в умовах воєнного або надзвичайного стану, або поєднане із заподіянням тяжкого

тілесного ушкодження, ст. 190 КК України – ч. 3 Шахрайство, вчинене в умовах воєнного чи надзвичайного стану, що завдало значної шкоди потерпілому) [1]. Що вказує на необхідність й перегляду й інших кримінальних правопорушень проти власності. Зокрема, встановлення зазначеної кваліфікуючої ознаки в ч. 3 ст. 194 КК України. Проте повний текст запропонованої норми «Умисне знищення або пошкодження шляхом підпалу транспортних засобів, що використовуються для волонтерської діяльності, гуманітарної допомоги або підтримки Збройних Сил України, інших військових формувань, в умовах воєнного стану або надзвичайного стану» породжує певні питання щодо конкретизації майна, такого як транспортні засоби, що використовуються для волонтерської діяльності, гуманітарної допомоги або підтримки Збройних Сил України, інших військових формувань...». А отже відповідне положення видається таким, що потребує більш детального аналізу та звернення до усталеним положень кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності. Варто зазначити, що правильне розуміння та встановлення предмета кримінального правопорушення має велике значення щодо розмежування різних складів кримінальних правопорушень, зокрема проти власності де предметом виступає чуже майно та проти безпеки руху та експлуатації транспорту, в яких предметом виступають транспортні засоби. Отже, предмет кримінального правопорушення в низці випадків виступає ознакою, що дозволяє відмежувати склади некорисливих кримінальних правопорушень проти власності від суміжних складів кримінальних правопорушень. Так, наприклад, до предметів складів кримінальних правопорушень, передбачених зокрема ст. 194 КК України, не відносяться окремі види майна, умисне чи необережне знищення або пошкодження яких передбачене спеціальними нормами КК та утворює самостійні склади кримінальних правопорушень. Наприклад, пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів (ст. 277 КК України). А тому, така конкретизація може створювати певні складнощі щодо подальшої кримінально-правової характеристики та кваліфікації запропонованої статті. Як на наш погляд, вирішення цього питання можливо або у межах запропонованої ч. 3 ст. 194 КК України, проте у більш узагальненому виді, а саме: «Умисне знищення або пошкодження шляхом підпалу майна, що використовуються для волонтерської діяльності, гуманітарної допомоги або підтримки Збройних Сил України, інших військових формувань, в умовах воєнного стану або надзвичайного стану» або за рахунок встановлення спеціальної норми, яка буде доповнювати ст. 277 «Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів» ст. 277-1 «Умисне знищення або пошкодження транспортних засобів, що використовуються для волонтерської діяльності, гуманітарної допомоги або підтримки Збройних Сил України, інших військових формувань» при цьому у диспозиції частини другої до ст. 277-1 КК України із вказівкою кваліфікованої ознаки в умовах воєнного стану або надзвичайного стану.

Отже, вирішення зазначених проблем можливо наступним чином: по-

перше, закріплення замість транспортних засобів, майна, що використовуються для волонтерської діяльності, гуманітарної допомоги або підтримки Збройних Сил України, інших військових формувань, що позбавить ст. 194 КК України, певних протиріч та розширить предмет відповідної сфери без додаткових пояснень у примітці. Другим варіантом, встановлення в межах розділу XI «Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту», спеціальної норми (ст. 277-1 КК України).

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України. URL: доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page3>. – Назва з екрана
2. Пояснювальна записка до Проекту Закону України “Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення кримінальної відповідальності за пошкодження майна, яке використовуються для волонтерської діяльності, гуманітарної допомоги або підтримки Збройних Сил України, інших військових формувань». Закон України за № 12122 від 15.10.2024. URL: <blob:https://itd.rada.gov.ua/620f9f36-a27d-4c7c-a8f1-91a704f7fcb3> (дата звернення: 07.11.2024 р.).
3. Проект Закону України “Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення кримінальної відповідальності за пошкодження майна, яке використовуються для волонтерської діяльності, гуманітарної допомоги або підтримки Збройних Сил України, інших військових формувань». Закон України за № 12122 від 15.10.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/45017> (дата звернення 07.11.2024).

Гутнік М. О.

курсант факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Юр'єв Д. С.

старший викладач кафедри кримінального процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ

**ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ
ЗЛОЧИНІВ У КОНТЕКСТІ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ:
УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД**

Збройна агресія Росії проти України стала викликом для міжнародного права та правосуддя. Масштабні воєнні злочини, злочини проти людяності та геноцид потребують ретельного документування та ефективного